

Kazalo vsebine

1	TRANSPORT IN SKLADIŠČENJE	3
2	VGRADNJA	3
2.1	Splošno	3
2.2	Vgradnja oken ter balkonskih vrat v leseni izvedbi	6
2.3	Vgradnja oken in balkonskih vrat v les-aluminij izvedbi	10
2.4	Vgradnja dvizžno drsne stene	10
2.5	Vgradnja harmonika drsne stene	10
2.6	Vgradnja nagibno drsne stene	11
2.7	Montaža in uporaba pololive	15
2.8	Vgradnja vhodnih vrat	16
2.9	Montaža in uporaba kljuke	17
2.10	Nastavitev okovja	18
2.10.1	Splošno	18
2.10.2	Okna z vidnim okovjem	18
2.10.3	Okna s skritim okovjem	19
2.10.4	Vhodna vrata	20
2.11	Montaža polken	21
2.11.1	Montaža polken na lesena okna	21
3	ČIŠČENJE, NEGA in VZDRŽEVANJE	22
3.1	Pregled pomembnih aktivnosti	22
3.2	Čiščenje lesenih površin	22
3.3	Čiščenje stekla	23
3.4	Nega lesenih površin	23
3.5	Nega pololiv, kljuk in ostalega vidnega okovja	23
3.6	Nega tesnil	23
3.7	Vzdrževanje okovja	23
3.8	Vzdrževanje lesenih površin	23
3.9	Popravilo lesenih površin	24
3.10	Vzdrževanje površin iz aluminija	24
3.10.1	Eloksirane površine	24
3.10.2	Prašno lakirane površine (RAL)	24
3.11	Začasni pojavi na površini premaza	25
3.12	Vzdrževanje lesenih površin, ki so površinsko obdelane z olji	25
4	VARNOST UPORABE	26
5	ZAMENJAVA DELOV	28
6	ZRAČENJE	29
6.1	Zračenje	29
6.2	Rosenje	29
7	SLEDLJIVOST	29

3 ČIŠČENJE, NEGA in VZDRŽEVANJE

3.1 Pregled pomembnih aktivnosti

K D A J	P O S T O P E K
Med gradbeno fazo Tako po vgradnji	Okvir okna in podboj vhodnih vrat pred vgradnjo oblepite. Uporabite zaščitni lepilni trak, ki je primeren za zunanjo porabo – za akrilne premaze ali aluminij in upoštevajte navodila proizvajalca trakov. Vse morebitne poškodbe na oknih sproti odpravljajte ter poskrbite, da je površina okna vedno čista. <ul style="list-style-type: none"> Nastavitev okovja <p style="text-align: right;">Zračite prostore</p>
Po vgradnji	<ul style="list-style-type: none"> Pregled izdelkov, če so med vgradnjo nastale poškodbe in sanacija poškodb <p style="text-align: right;">Zračite prostore</p>
Pri lažjih poškodbah površinske obdelave	<ul style="list-style-type: none"> Popravilo poškodovanih mest <p style="text-align: right;">točka 3.9</p>
Po 1-2 tednih po vgradnji	<ul style="list-style-type: none"> Čiščenje okenskih stekel (ne uporabljajte grobih krp ali agresivnih čistilnih sredstev, da ne poškodujete silikonskega kita) <p style="text-align: right;">točka 3.3</p>
Najprej po 6 – 8 tednih	<ul style="list-style-type: none"> Čiščenje lesenih površin z blagim čistilnim sredstvom Osvežitev površin z nanosom negovalnega sredstva <p style="text-align: right;">točka 3.2, 3.4</p>
Po 6. mesecih in vsakih 6 mesecev	<ul style="list-style-type: none"> Osvežitev površine: nanos negovalnega sredstva <p style="text-align: right;">točka 3.4</p>
Po enem letu in vsako leto	<ul style="list-style-type: none"> Kompletni pregled okna Popravilo poškodovanih mest Pregled tesnil in okovja Vzdrževanje in nastavitev okovja Vzdrževanje alu površin <p style="text-align: right;">točka 3.9, 3.7, 2.10, 3.10</p>
Stalna naloga	Zračenje prostorov (priporoča se kratkotrajno in intenzivno zračenje): <ul style="list-style-type: none"> zjutraj zračenje prostorov z odpiranjem oken in vrat na stežaj 1-5 minut čez dan po potrebi z odpiranjem oken na stežaj 5-10 minut pri zračenju izključiti ogrevanje Pozimi ne imejte oken predolgo odprtih v nagibnem položaju, ker z ohlavitvijo nastane kondenz. <p style="text-align: right;">točka 6</p>

Okna moramo občasno odpreti ter očistiti utore po krilu in okvirju. Če oken dlje časa ne odpiramo lahko vanje zaidejo določene nečistoče in razni insekti, ki lahko začnejo delati škodo. Če utore redno pregledujemo in odstranjujemo nesnago je možnost škode veliko manjša.

OPOZORILO:

Za čiščenje posameznih površin oken, polken in vrat se ne sme uporabljati naslednjih pripomočkov:

- ostrorobih orodij, kot so nož, kovinska lopatica, jeklena volna, groba stran pomivalnih gobic idr., ki lahko povzročijo poškodbe površine;
- agresivnih čistilnih sredstev ali razredčil, kot so npr. nitrorazredčilo, odstranjevalec laka za nohte idr., ki lahko povzročajo trajne poškodbe na površini konstrukcije.

3.2 Čiščenje lesenih površin

Čiščenje lesenih površin, ki so izpostavljene zunanjim vplivom, je prvo pomembno opravilo za pravilno vzdrževanje. Odstranite vse, kar se je postopoma nalagalo na površino (mastne madeže, saje,...).

Površine čistimo z mlačno vodo ali močno razredčenim nevtralnimi detergentom oz. milnico.

Ta sredstva površino dobro očistijo in je ne poškodujejo.

Za čiščenje ne smete uporabljati kislin, razredčil, alkohola in detergentov z amoniakom, saj te snovi razgrajujejo premaz.

3.3 Čiščenje stekla

Za čiščenje stekla priporočamo uporabo namenskih čistil za steklo. Pri tem uporabite mehke krpe, da ne opraskate stekla. Pri lesenih oknih pazite, da čistila ne pridejo v stik z lakiranimi površinami saj te lahko poškodujejo premaz, še zlasti tedaj, če za odstranjevanje bolj trdovratnih madežev uporabljate špirit ali čistilni bencin.

3.4 Nega lesenih površin

Nadaljnja nega oz. osvežitev površine se izvaja po predhodnem čiščenju. Površino osvežite z enim nanosom zaščitne vodne raztopine (balsam, negovalno sredstvo). Nanašajte s krpo ali gobico.

Nanos negovalnega sredstva v premaznem filmu zapre mikro razpoke in naredi nov zaščitni sloj proti zunanjim vplivom. Enostaven postopek osvežitve površine zelo pripomore k podaljšanju življenjske dobe premaza. Postopek osvežitve premaza pa uporabite v primerih, ko premazni film še ni poškodovan.

3.5 Nega pololiv, kljuk in ostalega vidnega okovja

Tudi pololive, kljuge in ostalo vidno okovje je potrebno primerno negovati, zato uporabljajte za to namenjena namenska čistila in mehko krpo oz. se ravnajte po navodilih proizvajalca pololiv in kljuk.

3.6 Nega tesnil

Dovoljena je uporaba blagih čistilnih sredstev oz. namenskega čistila za tesnila, ki vsebuje mast in ohranja prožnost tesnila, ter preprečuje prezgodnjo krhkost in s tem slabše tesnjenje. Preverite tudi ali je tesnilo kje poškodovano.

Pri obnovi premazov ostalih površin se izogibajte nanosu premaza na tesnilo.

3.7 Vzdrževanje okovja

Po zaključenih gradbenih in pleskarskih delih okovje oken in vhodnih vrat očistite in ga po vseh gibljivih in pripornih delih namažite z mastjo ali oljnim pršilcem. Za čiščenje se lahko uporabi le blaga pH nevtralna čistila, nikoli pa ne kislin, aldehydov, fenola, amonijaka ali amino- ter amonijakovih spojin oz. polirnih sredstev, ki vsebujejo prej omenjene stvari. Okovje ne sme biti onesaženo z malto ali drugim gradbenim materialom, prav tako pa ga ne smemo premazati s sredstvi za obnovo lesenega dela okna.

Okovje mažite vsaj enkrat letno! Za mazanje uporabljajte brezislinske in nesmolnate masti.

3.8 Vzdrževanje lesenih površin

Za vzdrževanje izdelkov oken in vhodnih vrat je na voljo SET ZA VZDRŽEVANJE.

Les je naraven material z razlikami v zgradbi, teksturi, barvnem tonu in delovanju. Vse to mu daje edinstvenost in nenadomestljivost z umetnimi materiali. Les ni večer, ob pravilnem vzdrževanju pa je praktično trajen.

Potreba po vzdrževanju površin lesa je v veliki meri odvisna od izpostavljenosti okna oz. vhodnih vrat atmosferskim vplivom, nebesni strani vgradnje izdelka, velikosti napuščja, onesaženosti zraka ter vplivu gorske in obalne klime. Odvisna je tudi od drevesne vrste iz katere je izdelek in od barvnega tona površinske obdelave.

glej **SECURA CHECK**

Izdelki, obdelani z osnovnim premazom

OPOZORILO: Zaščita oken samo z osnovnim, temeljnim premazom (TS 1) ne zadošča, zato ob pravilnem skladiščenju, do vgradnje le-teh v zidno odprtino, priporočamo, da okna že pred vgradnjo dodatno zaščitite z dodatnim slojem osnovnega premaza. Po vgradnji morate površino izdelka z brusnim papirjem rahlo obrusiti, očistiti in nanesti končni premaz (najmanj dva sloja). Premaze nanašamo s čopičem. Pred vsakim premazovanjem pa površino rahlo obrusite.

Pri površinski obdelavi stavbnega pohištva upoštevajte navodila proizvajalca površinskih materialov.

Površinskih premazov ne smete nanašati na okovje, tesnilo ali silikonski kit!

PRIPOROČILO:

Pri zaščiti lesa je treba upoštevati, da so najprimernejši srednji barvni toni. Brezbarvne in malo obarvane nianse lazure ne dajejo zadostne zaščite proti UV sevanju, temni barvni toni pa na soncu močneje segrejejo površino.

Izdelki, obdelani s končnim premazom

V Jelovici obdelujemo okna, polkna in vhodna vrata z vodnoredljivimi premazi v lazurnem (tekstura lesa je po končni obdelavi vidna) in pokrivnem sistemu (tekstura lesa po končni obdelavi ni vidna). Debelina nanosa pri lazurnem sistemu je najmanj 80 µm in pri pokrivnem sistemu najmanj 100 µm suhega filma.

Osnovni in končni akrilni premazi na vodni osnovi, kakor tudi ostali premazi na drugih osnovah ne ustavijo delovanja lesa kot naravnega higroskopičnega materiala, ampak ga le zmanjšajo. Kljub zaščiti lesa s premazom les ostaja naraven material z vsemi svojimi lastnostmi (barvna odstopanja, pore pri listavcih, reliefno oblikovane letnice...), kar samo poudari njegovo naravnost in ne predstavlja napake.

OPOZORILO: Če pride macesen v stik s cementom, malto, apnom ali drugim agresivnim gradbenim materialom, pride do reakcije – temnega madeža v lesu, ki ga ni možno odstraniti. Ta reakcija nastane prav tako na hrastu, na smreki pa ne. V tem primeru je sanacija možna le s pokrivnim premazom. Če do madeža pride zadeva ni predmet reklamacije.

3.9 Popravilo lesenih površin

Popravilo poškodovanih mest

Pri mehanskih poškodbah prihaja do pretrganja premaznega filma. Prizadete površine morate takoj popraviti. Pomembno je preprečiti prodiranje vode v les na mestih poškodbe, ker ta povzroči delovanje in spremembe dimenzij lesa, sivenje lesa in dvigovanje - odstopanje premaza.

Očiščeno površino obrusite z brusnim papirjem. Na mestih, kjer ste popolnoma odstranili premaz, je potrebno les najprej impregnirati. Nato s čopičem nanesete dva sloja ustreznega vodnoredljivega končnega premaza, lokalno na poškodbi ali preko celotnega dela. Pri delu upoštevajte tudi navodila proizvajalca.

Obnova premaza

Postopek služi obnavljanju površin, ki niso nepopravljivo poškodovane (brez trohnobe). Premaz postane s časom tanjši, zato je pomembno preprečiti, da premazni film ne postane pretanek, kar ima za posledico dvigovanje premaza in sivenje lesa. Morebitna poškodovana mesta sanirajte v skladu s predhodnim odstavkom. Celotno površino obrusite z brusnim papirjem. Na mestih, kjer ste popolnoma odstranili premaz, pa je potrebno les najprej impregnirati. S čopičem nato nanesete dva sloja ustreznega vodnoredljivega končnega premaza, lokalno na poškodbi ali preko celotnega dela. Premaz na notranji strani obnovite po potrebi in pri delu upoštevajte navodila proizvajalca.

Popolna prenova premaza

V primeru, da okna niso bila čiščena in vzdrževana v skladu s predhodnimi točkami je potreben postopek za popolno obnovo premaza. Razgradnja premaznega filma se izraža v sivenju lesa in odstopanju premaza. Prenova premaza zato vsebuje kompletno odstranitev starega poškodovanega premaza z brušenjem. Na mestih, kjer ste popolnoma odstranili premaz, je potrebno impregniranje.

Če ste star premaz odstranili s pomočjo odstranjevalca barv, je potrebno površino nevtralizirati in oprati ali pred nadaljevanjem postopka počakati vsaj nekaj dni.

Po nanosu impregnacije površino rahlo obrusite in nato nanesete s čopičem še dva sloja vodnoredljivega končnega premaza.

3.10 Vzdrževanje površin iz aluminija

3.10.1 Elokirsane površine

Priporoča se izključno uporaba pH nevtralnih čistilnih sredstev, ki ne vsebujejo abrazivnih delcev. Močno umazane površine očistite s posebnimi namenskimi čistilnimi pastami. Pomagate si lahko tudi z razredčili npr. s čistilnim bencinom, vendar pri tem obvezno upoštevajte konkretna navodila za uporabo in varnostne informacije za posamezna čistila, da ne pride do poškodb tesnil, lakiranih površin ali do uporabe, škodljive za zdravje. E4

3.10.2 Prašno lakirane površine (RAL)

Po potrebi ali vsaj enkrat letno očistite površine z blagim tekočim milom in mehko krpo. Gospodinjstva čistila, ki vsebujejo agresivne snovi (alkohol ali salmiak) niso primerna, prav tako pa površina pri čiščenju ne sme biti direktno izpostavljena soncu. Pri zelo umazani površini si lahko pomagate s čistilnim bencinom in površino še naknadno splaknete s čisto vodo.

Drobne praske lahko v ustrezni barvi prekrijete s sredstvi za poliranje avtomobilov.

Upoštevajte konkretna navodila za uporabo in varnostne informacije za posamezna čistila, da ne pride do poškodb tesnil, lakiranih površin ali uporabe, škodljive za zdravje.

3.11 Začasni pojavi na površini premaza

Vodni madeži

Vsi vodnoredčljivi debeloslojni premazi se sušijo od površine proti podlagi. Premazni film je popolnoma presušen po enem mesecu, zato morate izdelke skladiščiti v pokritih prostorih. Če pride po vgradnji v stik z vodo (padavine...), lahko nastanejo sivo-mlečni madeži. Ta pojav je opazen pri lazurnem sistemu površinske obdelave. Madežev ne brišemo, temveč jih pustimo, da se posušijo. Po osužitvi madeži zopet izginejo in ne vplivajo na kakovost premazov. Po popolni osužitvi premaza pa se madeži ne pojavljajo več.

Izpiranje barve

Pri pokrivnem sistemu površinske obdelave stavbnega pohištva (RAL barvni toni) lahko prihaja do pojava izpiranja barve - v primeru čiščenja izdelkov s krpo. To nastane predvsem v primeru, da vsi pigmenti v premaznem filmu niso zaprti in iz njega izstopajo (štrlijo), še posebej, če so to močno obarvani organski pigmenti. Ta pojav je začasen in izgine, ter nima nobenega vpliva na kakovost premaza.

3.12 Vzdrževanje lesenih površin, ki so površinsko obdelane z olji

Priporočamo, da kupec površine pregleda 1x - 2x letno in glede na izpostavljenost, površine obnovi z nanosom olja za zunanjo zaščito.

Pri premazovanju naj upoštevajo navodila proizvajalca olja (brušenje, način nanašanja, čas sušenja.)

